

DRAGA OLTEANU — MATEI:

Agafia
Tihonovna

„Nimic nu-i mai greu decât să vorbești despre meseria de actor” — spunea Jouvet. Sau, mi-aș propune să dovedese și valabilitatea contrariului, nimic nu-i mai ușor. Mai ales când este vorba despre un actor pe care-l cunoaști bine și pe care-l admiri fără reticente. Așa cum o admir, de multă vreme, pe Draga Olteanu-Matei — o actriță care știe să se miște pe scenă ca nimeni altă (transformând cele mai mărunte gesturi în sentințe), care opune unui trup robust o anxietate, o spaimă lăuntrică molipsitoare.

Am văzut-o, de curând, în *Căsătoria de fiogol*. Într-un rol, care, bănuiesc, i-a dat destulă bătaie de cap: Agafia Tihonovna, fata de petiț. Pe rînd, grotescă și sublimă, tragică și comică (puțini actori te obligă, în ce-i privește, să folosești, laolaltă, aceste categorii estetice!), actrița domină în mod categoric distribuția; ea pare — în costumul „de primire” (creat de către Elena Pătrășcanu-Veakis) — o sorcovă vorbitoare, o conopidă uriașă, inflorată și terifiantă. Nu pot uita scena în care dovedea — în fața icoanei — imposibilitatea patologică de a opta pentru unul singur din cei patru pretendenți, apoi, greutatea cu care izbutea să rostosească cele mai simple cuvinte („Da!”, „Nu!”, „Nu e cazul?”), și acel moment al *groazei*, în care și-a reprimit expresia „Marș afară!” (mult prea dură pentru manierele unei fete de

mărită), printr-un gest rapid, (ărănesc: mîna dusă la gură, în semn de retragere a cuvintelor).

Dar creația artistei mai avea, aici, o calitate — un magnet care atrăgea afectivitatea spectatorului, compătîmirea lui față de această femeie „eretină, dar nu de lepădat” (cum o aprecia un personaj masculin): *așteptarea*. Ca stare, nu ca fapt. Acea *așteptare frustrată*, de care vorbea H. Lotze, de natură a produce suspinul, nu risul. În adevăr, ce poate fi mai dureros decât o așteptare beckettiană, la capătul căreia (oricît de eretic ai fi!) intuiești că nu se găsește nimic; o speranță pe care o nutrești și în *prezența* — exclusiv fizică — a celor de la care aștepti totul (cîntînd, cu acompaniament coral, o melodie sfîșietoare despre suferință, și în lipsa lor, ca să rămîi, în cele din urmă, inutilă (ca un obiect scos din uz), cu buchetul de mireasă în mîna (femeia ironic!) și cu privirea deznădăjduită îndreptată spre visul nemplut, eșuător și — vai! — irealizabil al căsătoriei).

Acest personaj complex, obsesiv, alifilic, construit de Draga Olteanu-Matei nu era numai cel creat de autorul *Sufletelor moarte*; era, mai mult decât al lui Gogol, al ei...

B U.